

Raadsvoorstel

Datum vergadering: 26 februari 2026
Agendapunt: 15
Onderwerp: Verordening Jeugdhulp Bernheze 2026
Portefeuillehouder: wethouder Maarten Everling

Heesch, 6 januari 2026

Inleiding

Gemeenten zijn vanaf 2015 verantwoordelijk voor de uitvoering van jeugdhulp. De Verordening jeugdhulp 2021 wordt aangepast om in te spelen op recente ontwikkelingen, jurisprudentie, veranderende wet- en regelgeving en om de jeugdhulp toekomstbestendig te maken.

De belangrijkste ontwikkelingen:

- In de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 zijn afspraken opgenomen om de jeugdzorg te verbeteren en financieel gezond te maken. Deze ontwikkeling is meegenomen bij het opstellen van de Verordening Jeugdhulp gemeente Bernheze 2026.
- Een drietal uitspraken van de Centrale Raad van Beroep (CRvB) waarin gemeenten wordt opgedragen op grond van de artikelen 2.3 en 2.9 van de Jeugdwet in hun verordening te regelen wat onder 'eigen mogelijkheden' en 'probleemoplossend vermogen' wordt verstaan. Ook moet in de verordening de deskundige toeleiding naar, advisering over, bepaling van en inzetten van de aangewezen voorziening, voldoende zijn geborgd.
- Het inrichten van regionaal toezicht en handhaving. Voor een goede en rechtmatige uitvoering van toezicht en handhaving moeten de centrumregeling en de gemeentelijke verordeningen worden aangepast.

Bij het opstellen van deze verordening hebben wij advies gevraagd aan de Adviesraad Sociaal Domein Bernheze (ASD). In het advies van de ASD staat aangegeven wat er met de aanbevelingen/opmerkingen/tekstuele aanpassingen van de ASD is gedaan.

In plaats van een was-wordt tabel is ervoor gekozen om een aparte toelichting te schrijven waarin de belangrijkste en inhoudelijke veranderingen beschreven staan. Een was-wordt tabel is vanwege de vele veranderingen en verschuivingen niet leesbaar. Deze toelichting is onderdeel van dit raadsvoorstel.

Voorstel

1. De 'Verordening Jeugdhulp Bernheze 2026', met terugwerkende kracht per 1 januari 2026, vast te stellen en gelijktijdig de 'Verordening Jeugdhulp Bernheze 2021' in te trekken.

Argumenten

- 1.1 *De 'Verordening Jeugdhulp Bernheze 2026' is juridische geactualiseerd, waardoor de juridische basis weer op orde is.*

De CRvB heeft geoordeeld dat veel gemeentelijke verordeningen onvoldoende duidelijkheid bieden over de termen 'eigen mogelijkheden' en 'probleemoplossend vermogen' van ouders en jeugdigen. Ter verduidelijking is daarom artikel 10 toegevoegd aan de verordening. Hierin staat benoemd welke aspecten worden beoordeeld om te bepalen wat de jeugdige en de ouders op eigen kracht kunnen oplossen.

Daarnaast heeft de CRvB geoordeeld dat in gemeentelijke verordeningen een uitwerking moet staan van hoe deskundigheid wordt ingezet bij het onderzoek en hoe de onafhankelijkheid wordt beoordeeld. De deskundigheid rondom het onderzoek, de toeleiding en de beoordeling bij aanvragen voor jeugdhulp staat toegelicht in het toegevoegde artikel 7. In artikel 8 staat beschreven welke stappen er doorlopen moeten worden in het onderzoek.

Met het organiseren van regionaal toezicht en handhaving moet de verordening worden aangepast. Regio Noordoost Brabant heeft een jurist ingehuurd die alle verordeningen van de regio heeft doorgenomen. Op basis van deze informatie zijn er twee artikelen toegevoegd aan de verordening (artikel 22a en 22b). Met artikel 22a hebben we meer handvatten om toezicht te houden en te handhaven op rechtmatigheid. Vertrouwen is en blijft het uitgangspunt. Met toezicht en handhaving, kan eventueel misbruik en oneigenlijk of ondoelmatig gebruik voorkomen en bestreden worden. In artikel 22b hebben we overige maatregelen ter voorkoming oneigenlijk gebruik, misbruik en niet gebruik opgenomen.

1.2 De verordening sluit beter aan bij de huidige praktijk, waardoor onze jongeren beter geholpen kunnen worden.

De verordening is op een aantal punten herzien:

- Pgb vaardigheid (artikel 14)
Het beheren van een Persoonsgebonden budget (pgb) brengt verantwoordelijkheden en risico's met zich mee. Zo moet een budgethouder zelf zorg inkopen, afspraken vastleggen en een overzichtelijke administratie bijhouden. Het Ministerie Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft een document ontwikkeld met daarin 10 punten om de pgb-vaardigheid te toetsen. Deze lijst met toetsingscriteria is geldig voor zowel de Wlz, Wmo 2015, zorgverzekeringswet en de Jeugdwet. De 10 punten waaraan getoetst moet worden zijn opgenomen in de verordening.
Ook draagt het toetsen aan deze voorwaarden bij aan het voorkomen van misbruik en fraude, door bijvoorbeeld niet-toegestane kosten of niet-kwalitatieve zorg te bekostigen vanuit een pgb.
- Pgb kwaliteitseisen (artikel 16)
Een pgb geeft ouders en jeugdigen vrijheid om zelf zorg in te kopen, ook bij informele aanbieders. Door kwaliteitseisen op te nemen (zoals een VOG, deskundigheid, hulpverleningsplan opstellen en meldcode) wordt de kwaliteit van de jeugdhulp beter geborgd.
- Afstemming met andere domeinen (hoofdstuk 6)
In de artikelen 23 tot en met 29 staat beschreven hoe tussen de toegang (Wegwijzer, het aanmeldloket van het Sociaal Domein in de gemeente Bernheze) en (eventuele) toekenning van een jeugdhulpvoorziening wordt afgestemd met andere voorzieningen vanuit andere wetgeving. In een recente uitspraak van een rechtbank is bepaald dat in de verordening moet worden opgenomen hoe in het onderzoek en bij het inzetten van een jeugdhulpvoorziening rekening wordt gehouden met andere voorzieningen (bijvoorbeeld wanneer iemand 18 wordt). Alhoewel dit (nog) niet is bekrachtigd door de CRvB stellen we voor om de werkwijze van afstemming alvast in de verordening op te nemen. Het geeft onze inwoners en professionals duidelijkheid. In de praktijk wordt overigens al gekeken hoe afgestemd kan worden met andere voorzieningen.

1.3 De 'Verordening Jeugdhulp Bernheze 2026' is beter leesbaar voor onze inwoners.

Door de betere leesbaarheid kunnen inwoners beter hun rechten en plichten met betrekking tot jeugdhulp inzien.

Daarnaast hebben wij een toelichting geschreven die de verordening op hoofdlijnen samenvat in begrijpelijke taal.

1.4 De 'Verordening Jeugdhulp Bernheze 2026' heeft een breed draagvlak door uitgebreide participatie.

Tijdens het opstellen van de verordening hebben wij onze partners betrokken en actief om input gevraagd. Hierbij gaat het om de volgende partijen:

- Jeugdconsulent, back-office en kwaliteitsmedewerker Jeugd van de gemeente Bernheze
- Beleidsmedewerker Wmo
- Jurist van Stimulansz
- Juridisch adviseur van de gemeente Bernheze
- Controller van de gemeente Bernheze
- ONS welzijn
- Adviesraad Sociaal Domein – jeugd

Daarnaast hebben we artikel 22a en 22b in afstemming met de regio opgesteld.

Wijzigingen ten opzichte van de huidige verordening

We hebben de verordening jeugdhulp Bernheze uit 2021 als basis genomen. Dit hebben we aangevuld met artikelen uit de modelverordening van de Vereniging Nederlandse Gemeente (VNG) en de modelverordening van Schulinc, de online kennisbank van Wolters Kluwer.

We hebben ervoor gekozen om onze verordening als uitgangspunt te nemen omdat we de modelverordening van de VNG niet goed leesbaar vinden voor inwoners. We hebben geprobeerd om de artikelen in toegankelijk taalgebruik te schrijven, voor zover een juridisch stuk dit toelaat.

Vanwege het grote aantal artikelen dat aan deze verordening is toegevoegd is het niet mogelijk om met een 'was – wordt tabel' te werken. Hier benoemen we de belangrijkste wijzigingen.

In artikel 1 lichten we enkele begrippen uit de verordening toe. Er zijn enkele begrippen toegevoegd en ook enkele begrippen verwijderd, de belangrijkste wijziging is het begrip m.b.t. de mogelijkheden van ouders. In 2021 spraken we over gebruikelijke hulp, dit is in de nieuwe verordening vervangen door eigen kracht.

Aan de beschikbare individuele voorzieningen is toegevoegd: vervoer in het kader van de wet. De opbouw van de verordening is na de opsomming van de beschikbare voorzieningen van opzet en daarmee van volgorde veranderd. Ook hebben we artikelen toegevoegd. Een vergelijking is dus niet meer te maken. We volgen in deze toelichting vanaf dit moment de nieuwe verordening.

De toegang jeugdhulp is in de verordening uitgesplitst in drie verschillende routes, namelijk

- Via het medisch domein. We hebben hierin opgenomen dat de huisarts, medisch specialist of jeugdarts mogen alleen naar gecontracteerde aanbieders verwijzen.
- Via de Gecertificeerde Instellingen (GI), de rechter, het openbaar ministerie en de justitiële jeugdinrichting in het kader van het jeugdstrafrecht.
- Via de gemeente. Hierin is opgenomen dat een jeugdige, een ouder of een andere belanghebbende schriftelijk of digitaal een aanvraag kunnen indienen. In de aanvraag moet duidelijk zijn om wie het gaat: naam en adres van de betreffende jeugdige en wat de hulpvraag is. Binnen 8

weken vindt er onderzoek plaats om tot een plan van aanpak te komen. Anders dan in de vorige verordening is dat het woord telefonisch is verwijderd uit de aanvraag-wijze. Dit wil niet zeggen dat telefonisch contact niet meer mogelijk is, maar een aanvraag dient schriftelijk ingediend te worden. Dit draagt bij aan de helderheid m.b.t. de start van de wettelijk termijn van 8 weken voor het onderzoek.

De ouder(s) en/of jeugdige kunnen zelf een familiegroepsplan opstellen, waarin zij samen met hun netwerk aangeven hoe ze de opvoed- en opgroeisituatie kunnen verbeteren. En waarin zij een oplossing kunnen aandragen om de problemen van de jeugdige in eigen kring op te lossen. De gemeente informeert de ouder(s) en/of de jeugdige over deze mogelijkheid.

Het onderzoek dat na de aanvraag wordt gedaan wordt afgesloten met een gespreksverslag voorzien van plan van aanpak dat na ondertekening leidt tot de beschikking van de jeugdhulp. In artikel 7 staat beschreven wie deskundig onderzoek en deskundige toeleiding en beoordeling kunnen doen.

Artikel 8 en 9 stonden ook in de verordening van 2021, maar zijn wel aangepast. In artikel 8 volgen we de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep (CRvB) van 1 mei 2017. Hierin is een beoordelingskader gegeven voor jeugdhulponderzoek. In deze uitspraak geeft de CRvB aan hoe een onderzoek moet worden opgebouwd. De uitkomsten van het onderzoek worden vastgelegd in een plan van aanpak

In artikel 9 hebben de criteria voor het inzetten van een individuele voorziening aangescherpt. Er kan alleen een individuele voorziening worden ingezet als sprake is van concrete opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en/of stoornissen bij de jeugdige. Daarnaast hebben we opgenomen dat een individuele voorziening jeugdhulp wordt toegekend als de inzet van de voorziening doeltreffend geacht kan worden. Waar beschikbaar wordt er gewerkt met een bewezen effectieve interventie en nooit met een bewezen niet effectieve interventie.

Deze aanscherping heeft te maken met de reikwijdte van de jeugdhulp. Dit is onderdeel van de Landelijke hervormingsagenda jeugd. Er moeten keuzes gemaakt worden wat er valt onder jeugdhulp. Met de wijzigingen in de artikelen 8 en 9 hebben we dit verder aangescherpt. De CRvB heeft in 2024 drie uitspraken gedaan waarin is geoordeeld dat het begrip 'eigen kracht' uitgewerkt moet worden in de verordening. Artikel 2.3 van de Jeugdwet zelf geeft volgens de CRvB onvoldoende duidelijkheid in een concrete situatie. In een verordening kan daarom niet worden volstaan met een herhaling van de begrippen uit de Jeugdwet. Er moet een duidelijke hoofdrichting worden neergelegd voor de betekenis van de eigen mogelijkheden en het probleemoplossend vermogen. Artikel 10 is naar aanleiding van deze uitspraken aan de verordening toegevoegd.

We hebben in de verordening een apart artikel opgenomen over vervoer. We hebben hierin opgenomen dat het uitgangspunt is dat ouder(s) zelf verantwoordelijk zijn voor vervoer van de jeugdige van en naar de jeugdhulpaanbieder. Hierbij wordt minimaal twee keer halen en brengen per week in ieder geval beschouwd als behorend tot de eigen mogelijkheden en het probleemoplossend vermogen van de ouder(s). De jeugdprofessional zal in gesprek kijken naar wat er mogelijk is binnen een gezin en kan afwijken wanneer dit nodig is, zie hiervoor lid 4 van dit artikel: Het college beoordeelt, overeenkomstig artikel 10, in elke individuele situatie of er specifieke omstandigheden zijn waardoor de eigen mogelijkheden en het probleemoplossend vermogen van de jeugdige of zijn ouder(s) onvoldoende zijn om de eigen verantwoordelijkheid voor het vervoer op zich te nemen.

We willen met dit artikel meer duidelijkheid geven aan ouders wat we minimaal verwachten. Nieuw in de verordening is een apart artikel over dyslexie.

We hebben de aanvullende criteria pgb in deze verordening opgesplitst in 'aanvullende regels om in aanmerking te komen voor een pgb' en een apart artikel met betrekking tot pgb-vaardigheden. Het Ministerie Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft een document met daarin 10

punten pgb-vaardigheid ontwikkeld. Deze lijst met toetsingscriteria is geldig voor zowel de Wlz, Wmo 2015, zorgverzekeringswet en de Jeugdwet. De 10 punten waaraan getoetst moet worden zijn opgenomen in de verordening.

Nieuw in de verordening is een artikel (artikel 16) met kwaliteitseisen individuele voorziening in de vorm van een pgb.

Artikel 17 hoogte pgb is verder aangevuld met de mogelijkheid om voor hulp uit het sociaal netwerk te kiezen voor een vaste tegemoetkoming. Deze tegemoetkoming valt niet onder de werking van de Wet minimumloon (Wml) en staat los van de intensiteit van de zorg.

We sluiten bij de pgb-tarieven aan bij het laagste adequate gecontracteerde tarief voor dezelfde jeugdhulp in natura. We hanteren hiervoor het regionale productenboek.

Artikel 18 'uitgesloten van pgb' was in de oude verordening onderdeel van het artikel 'aanvullende criteria pgb'. Nu dus als apart artikel opgenomen.

Belangrijkste wijziging van het artikel besluit (artikel 19) is de termijn waarop de jeugdige en/of ouders zich moeten melden bij een jeugdhulpaanbieder of het pgb besteed moeten hebben. In de verordening 2021 is dit binnen een termijn van twaalf maanden. Dat is in de huidige beschikking aangepast naar drie maanden. Het gaat hierbij niet om 'start zorg'. Dat is gezien de lange wachtlijsten voor bepaalde vormen van zorg niet mogelijk, het gaat om het aanmelden bij een zorgaanbieder.

Begin 2025 zijn we gestart met het regionaal inrichten van toezicht en handhaving. Voor een goede en rechtmatige uitvoering van toezicht en handhaving moet de gemeentelijke verordeningen worden aangepast. Regionaal hebben we hiervoor jurist T.H.G. Robbe ingehuurd die alle lokale verordeningen heeft doorgenomen en op basis hiervan 2 nieuwe artikelen geschreven die in de nieuwe verordening opgenomen moeten worden, dit betreft artikelen 22A en 22B. Deze artikelen vervangen artikel 14 uit de verordening 2021.

In de nieuwe verordening hebben we een nieuw hoofdstuk toegevoegd, namelijk hoofdstuk 6 'afstemming met andere domeinen'. In de verordening 2021 hebben we niets opgenomen over afstemming met andere domeinen. In de nieuwe verordening gebruiken we artikelen 23 t/m 29 voor het beschrijven hoe de jeugdwet samenhangt met de zorgverzekeringswet, wet langdurige zorg, gecertificeerde instellingen, justitiedomein, voorschoolse voorzieningen, onderwijs, leerplicht, Wmo, Werk en inkomen en de overgang van 18- naar 18+.

In artikel 30 beschrijven we de verhouding prijs en kwaliteit jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen. In de nieuwe verordening hebben we onderscheid gemaakt in jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen. Ook benoemen we de vrij toegankelijke hulp in het kader van jeugdhulp en subsidies, dit was geen onderdeel van de verordening 2021.

In de verordening 2021 was ook al een artikel opgenomen met betrekking tot klachten en medezeggenschap. Het artikel betrekken ingezetenen bij ontwikkelen beleid (artikel 32) is ingekort. In het artikel staat alleen nog dat het college ingezetenen betreft bij de voorbereiding van het beleid.

In de nieuwe verordening nemen we op dat het gevoerde beleid eenmaal per twee jaar wordt geëvalueerd. Dit is een aanpassing van de verordening 2021 waarin een jaarlijkse evaluatie is opgenomen.

Risico's

N.v.t.

Kosten en dekking

De aanpassingen in de verordening hebben geen financiële consequenties. De kosten van de jeugdzorg blijven we monitoren via de planning en controle cyclus.

Vervolg

Na vaststelling door de gemeenteraad treedt de verordening met terugwerkende kracht in per 1 januari 2026. De verordening wordt op de gebruikelijke wijze gepubliceerd. Gelijktijdig wordt de oude 'Verordening Jeugdhulp Bernheze 2021' ingetrokken en is deze dus niet meer geldig per 1 januari 2026.

Evaluatie

Het jeugdhulpbeleid wordt tweejaarlijks geëvalueerd.

Bijlage(n):

- Bijlage 1. Advies van de ASD
- Bijlage 2. Reactiebrief op het advies van de ASD
- Bijlage 3. Verordening Jeugdhulp gemeente Bernheze 2026

Burgemeester en wethouders,

Martin van Vliet
secretaris

Mark de Man
burgemeester

